

[Niels Hølvæg Petersen.]

lingsbalanceunderskud i 1973 med 1 milliard kr. helt i strid med åbningstaleens erklærede vilje. Derfor er skepsis på sin plads.

Man kan spørge: hvorfor er det så vigtigt at fjerne underskuddet på betalingsbalancen? Og lad mig understrege, at den økonomiske balance er et middel og ikke et mål, nemlig et middel til at sikre den varige høje beskæftigelse og til at opnå sociale og politiske fremskridt. Der er ingen økonomisk mulighed for, at vi kan blive ved med at forøge vor gæld. Det er naivt at tro, at udlandet i al fremtid vil låne os penge til et større samlet forbrug, end vor produktion giver grundlag for. De forhandlinger, der foregår i disse år om en varig stabilisering af det internationale valutasystem, tager sigte på at løse de problemer, der opstår, når nogle lande har permanente underskud og andre har permanente overskud på deres betalingsbalance. Begge dele bringer forstyrrelser, begge dele betyder risiko for valutaspækulation og forringer de enkelte landes muligheder for at føre en økonomisk tryk politik.

Vi må indstille os på stigende international kritisk opmærksomhed over for de permanente over- og underskud. Vi må i tide indstille os på selv og ved egne beslutninger at klare balanceproblemet. Vi har inget ret til og ingen mulighed for at kræve stabilitet i de internationale valutaforhold, hvis vi ikke selv fejrer for egen dør. Efter medlemskab i fællesmarkedet har vi ikke længere nogen undskyldning.

En sanering lader sig ikke gennemføre af et flertal på én stemme. Partier i den tidligere regering ved af bitter erfaring, at den i det hele taget ikke lader sig gøre, hvis et betydeligt mindretal modarbejder en løsning. Derfor siger vi i dag til den nye statsminister og hans regering: vi er klar til at yde de nødvendige ofre og træffe de nødvendige beslutninger. Vi har viljen.

Det kræver en indsats i flere år og over en bred front. Det kræver, at der opstilles en plan, og at der handles efter en plan. Hvad bør en sådan saneringsplan indeholde? Hvad skal samarbejdet handle om? Undertiden er der jo en tendens til, at man taler om samarbejde uden også at tale om, hvad samarbejdet skal dreje sig om. Jeg skal skitsere, hvad vi mener det skal dreje sig om.

Forud for valget fremlagde vi konkrete synspunkter med hensyn til, hvad vi mente der burde gøres. Regeringen har ikke hidtil villet lytte til de anvisninger, vi har givet, men jeg skal ridse op, hvad der efter mit partis mening må indgå i en økonomisk saneringsplan.

Punkt 1: Allerede i det førstkommande finansår, 1973—74, bør der gennemføres betydelige besparelser. Regeringen har foreslået besparelser på 1 milliard kr. og har forpligtet sig til at fremsætte forslag herom. Besparelserne bør være større allerede det første år. De bør være omkring 1 milliard kr. større. Vi er rede til forhandling herom. Vi vil møde med vore tanker og forslag. Vi må desværre nære stor skepsis til den finanspolitik, der er tilrettelagt. Vi frygter, at den vil vise sig at være så slap, at den ikke er tilstrækkelig til at modvirke stærke pris- og omkostningsstigninger på et tidspunkt, hvor vi har særlig brug for at sætte eksporten i vejret.

Punkt 2: Planen må indeholde bestemte anvisninger for væksten i de samlede offentlige udgifter i årene derefter. I dette og næste år stiger den samlede offentlige efterspørgsel formentlig med 4—4½ pct. i faste priser. Denne stigning er for stærk, hvis balanceproblemet skal klares. Væksten må hurtigt nedbringes til 2½—3 pct. Sker det ikke, bliver den offentlige efterspørgsel efter arbejdskraft og kapital så stor, at udbygningen af erhvervene ikke kan gennemføres i det omfang og det tempo, som er nødvendigt.

Punkt 3: Styring af den samlede offentlige efterspørgsel er et nøgleord. Derfor må vi inddrage forholdet mellem stat og kommuner. 40 pct. af statens udgifter består i dag af tilskud til kommunerne under en eller anden form. Over 20 milliarder kr. flyttes fra staten til kommunerne. Byrdefordelingsreformen må bringes hurtigt videre. Refusionssystemets totale afskaffelse må nu stå på programmet, det må overvejes afløst af tilskud efter objektive kriterier. Hermed vil vi opnå flere ting. Mulighed for en mere præcis styring og prioritering af de offentlige udgifter, så politiske beslutninger og økonomisk ansvar kommer til at følges ad. Vi vil samtidig opnå en større udligning af det kommunale skattetryk.

Punkt 4: Lønmodtagerne må sikres andel